

Česká anesteziologická cesta 2025

„Co nelze měřit, neexistuje,“ prohlásil kdysi lord Kelvin (William Thomson, 1824–1907). Vystihl tím podstatu nejen systematického poznávání vůbec, ale i moderní, důkazy podložené medicíny (EBM). Měření totiž není jen prostým technickým úkonem, nýbrž i základem porozumění, zlepšování a odpovědného rozhodování. Bez naměřených dat zůstáváme v říši domněnek, dojmů a tradic, které se mohou, ale také nemusí zakládat na realitě. Kelvinův výrok má proto obzvláštní význam právě pro anesteziologii, obor, který v současnosti zdůrazňuje kontrolu a vyhodnocování rizik a pyšní se dosaženou úrovní bezpečnosti. Teprve když praxi kvantifikujeme, můžeme ji skutečně porovnávat a kultivovat.

V České republice se každým rokem podává asi 850 000 anestezií. Informace o tom, jak to my anesteziologové v praxi provádíme – jaké používáme techniky, léky a způsoby monitorování pacientů – jsou však neaktuální. Pocházejí totiž z roku 2010, kdy proběhl jednodenní (1. 6. 2010 v čase od 7:00 do 24:00 h) dotazníkový průzkum Czech Anaesthesia Day (CAD) 2010. Jeho výsledky byly uveřejněny v roce 2011 [1], získány byly údaje o 2 520 anesteziích, tzn. asi o 76 % všech anestezií v ČR toho dne [1]. Vzhledem ke změnám v postupech, léčích a monitorování byl průzkum CAD v roce 2019 opakován [2], leč k jeho publikaci kvůli epidemii SARS-CoV-2 v roce 2020 již nedošlo. Škoda. Po roce 2019 se do praxe ve větší míře dostaly další nové léky (např. desfluran, sugammadex), zlepšilo se monitorování (např. relaxometrie), více se využívá anestezie s nízkým příkonem plynů apod. Dnes tudíž nevíme, jak se celý tento dosavadní vývoj po roce 2010 a 2019 promítá a promítá do současné každodenní praxe.

Dílčí vhléd lze sice získat z abstraktu publikovaného na 30. kongresu ČSARIM v Brně v roce 2024 [3]. Autor v něm prostřednictvím dotazníku s 10 otázkami v Microsoft Forms shrnul zvyklosti 112 respondentů – účastníků kmenových a specializačních kurzů konaných na podzim 2023, resp. na jaře 2024. Praxi pooperační analgezie zase částečně osvětlili Málek et al. [4]. I oni využili formu dotazníku, který rozeslali na 108 anesteziologických pracovištích (návratnost odpovědí 25 %). Jejich cílem bylo zjistit, zda na nich zavedené protokoly odpovídají doporučení ČSARIM pro léčbu akutní pooperační bolesti z roku 2022 [5], čili zda a jak se používá multimodální analgezie s omezením opioidů.

Obě práce jsou však limitované (věkovým okruhem respondentů, resp. nízkou návratností), a proto neposkytují úplné a zevrubné údaje o aktuální praxi v celé ČR. Z tohoto důvodu jsme na letošním 31. kongresu ČSARIM v Praze dne 9. 10. 2025 spustili projekt Česká anesteziologická cesta 2025 [6] s úmyslem získat aktuální přehled o tom, jak podáváme anestezii (především celkovou) dnes – v roce 2025. Chtěli bychom jím rovněž připomenout osobnost plukovníka MUDr. Lva Spinadela (1897–1970, přednostu vůbec prvního českého anesteziologického oddělení fungujícího od 1. 1. 1948 v tehdejší Vojenské nemocnici 1, dnes Ústřední vojenská nemocnice v Praze), a to ze dvou důvodů. Prvním je, že prosazoval přísně individuální

přístup k nemocným a požadoval optimální volbu metod znecitlivnění s ohledem na stav nemocného a plánovanou operaci [7], druhým pak to, že na rok 2025 připadá 75. výročí vydání první české učebnice našeho oboru, kterou je jeho *Klinická anesteziologie* [8].

Kvůli rychlosti získání údajů jsme zvolili opět formu dotazníku. Oznamujeme ho na webu odborné společnosti ČSARIM (www.csarim.cz) a na stránkách časopisu *Anesteziologie a intenzivní medicína* (www.aimjournal.cz), propagovali jsme ho na odborných akcích (31. kongres ČSARIM v Praze 2025, XVII. konference AKUTNE. CZ v Brně) a dovolili a dovolujeme si tak činit i prostřednictvím opakovaných emailů (za nevyžádané se vám omlouváme). Rádi bychom totiž získali odpovědi od alespoň 50 % členů ČSARIM, resp. od 33 % anesteziologů registrovaných v ČLK, tedy nejméně od 750 respondentů, abychom mohli výsledky České anesteziologické cesty považovat za reprezentativní. Doposud (25. 11. 2025) jste odeslali 536 odpovědí, díky za ně. Průzkum plánujeme uzavřít s obdobím vánočních svátků. Tak, abychom vás co nejdříve mohli informovat o jeho výsledcích.

Zatím bychom chtěli ještě jednou poděkovat všem, kteří již dotazník vyplnili a podpořili tak zjištění reprezentativních údajů o anesteziologické praxi v ČR. Každá jednotlivá odpověď má skutečnou hodnotu a přispívá k tomu, aby průzkum přesně odrážel realitu napříč různými typy pracovišť a různým věkem a zkušeností respondentů. Zároveň bychom rádi vyzvali všechny, kteří se dosud nezapojili, aby tak učinili. Vyplnění dotazníku vám – kolegyně a kolegové – zabere jen několik minut, ale jeho přínos pro celý náš obor bude zásadní.

Jsmo přesvědčeni, že Česká anesteziologická cesta 2025 je příležitostí nejen k mapování reality, nýbrž i k reflexi vývoje oboru za posledních 15 let. Její zjištění nám všem umožní pochopit, jak se doporučení a inovace promítají do reálné klinické praxe – a kde zůstává naopak prostor pro další zlepšení. Kromě toho si zjištěné informace vzájemně porovnáme se slovenskými kolegy, neboť i Slovenská anesteziologická cesta 2025 již běží [9]. Navíc nabízíme i dalším zahraničním odborným společnostem, aby se k našemu způsobu získání informací připojili. O všem vás budeme informovat. Podobnou cestu bychom mohli v budoucnu volit i k hledání údajů o dalších oblastech zájmu, jimiž jsou mimo jiné „Patient Blood Management“ či „Prehabilitace“.

Nezapomeňte prosím vyplnit dotazník Česká anesteziologická cesta (odkaz získáte snadno přes QR kód na obálce časopisu).

MUDr. Michal Horáček, DEAA^{1,2}, prof. MUDr. Jan Beneš, Ph.D.^{3,4}

¹Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny,

²Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Praha

³Katedra anesteziologie a intenzivní medicíny,

Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, Praha

⁴Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny,

Lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Plzeň

⁴Simulační centrum, Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Plzeň